

Vragen gesteld door de leden der Kamer, met de daarop door de regering gegeven antwoorden

1656

Vragen van het lid **Jadnanansing** (PvdA) aan de Staatssecretaris van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap over *het bericht «Rekentoets niet meetellen»* (ingezonden 26 februari 2014).

Antwoord van Staatssecretaris **Dekker** (Onderwijs, Cultuur en Wetenschap) (ontvangen 8 april 2014).

Vraag 1

Bent u bekend met het bericht «Rekentoets niet meetellen»?¹

Antwoord 1

Ja.

Vraag 2

Bent u het met de VO-raad eens dat er een afrekencultuur dreigt te ontstaan met de invoering van de rekentoets? Zo nee, waarom niet?

Antwoord 2

Nee, deze opvatting van de VO-raad deel ik niet. Volgens de VO-raad zou er een afrekencultuur ontstaan, doordat de rekentoets vanaf schooljaar 2015–2016 een voorwaarde gaat vormen voor het diploma van leerlingen. Evenals voor de overige examenonderdelen, geldt dat een te laag resultaat consequenties heeft voor het behalen van het diploma. Ik kan daarom niet inzien waarom bij de rekentoets sprake is van de introductie van een «afrekencultuur». Een term die door de VO-raad ook niet gedefinieerd wordt. Voort merk ik op dat scholen in schooljaar 2015–2016 ruim de tijd hebben gehad om zich gedegen voor te bereiden. De activiteiten op de scholen zijn onder andere terug te vinden in onderstaande antwoorden.

Vraag 3

Kunt u inzichtelijk maken op welke wijze leraren extra worden geïnstrueerd of begeleid in voorbereiding op het werken met de rekentoets?

¹ http://www.telegraaf.nl/binnenland/22317332/___Rekentoets_niet_meetellen___.html

Antwoord 3

Scholen in het VO ontvangen – naast de lumpsum – sinds 2008 jaarlijks aanvullende middelen. Sinds 2012 gaat dit via de prestatiebox, waarbij betere resultaten voor de kernvakken en opbrengstgericht werken expliciete doelen zijn. In 2014 gaat het in totaal om € 150 miljoen. Of er extra docenten worden aangetrokken of dat het geld bijvoorbeeld besteed wordt aan expertisebevordering van de huidige docenten, is een afweging van de school. Uit onderzoek van Regioplan uit 2012 blijkt dat leraren in toenemende mate worden bijgeschoold in het verzorgen van rekenlessen.² Diverse hogescholen zijn bezig met de ontwikkeling van een minor rekenen, bedoeld als onderdeel van de tweedegraads lerarenopleidingen en als basis voor het nascholingsaanbod. Voorts worden scholen via het intensiveringstraject van het Steunpunt Taal & Rekenen VO ondersteund bij het bereiken van de ambities van de scholen. Tot slot hebben leraren de afgelopen jaren ervaring kunnen opdoen door middel van de pilotafnames van de rekentoets en de voorbeeldtoetsen die elk jaar worden vrijgegeven.

Vraag 4

Deelt u de mening dat de rekentoets geen oplossing is voor het daadwerkelijke probleem, namelijk het feit dat het rekenonderwijs (nog) niet op orde is? Zo nee, op welke manier maakt enkel toetsing het onderwijs dan beter volgens u?

Antwoord 4

Die mening deel ik niet. Het gaat mij – net als u – natuurlijk om goed rekenonderwijs. Toetsing is daarbij een instrument, maar aan toetsing gaat uiteraard gedegen instructie, oefening en feedback vooraf. Scholen wordt de ruimte daarvoor geboden. Het kabinetsbeleid, waaronder de invoering van de rekentoets, heeft geleid tot veranderingen in het rekenonderwijs. Uit het onderzoek van Regioplan blijkt dat de scholen, naast de hiervoor genoemde bijscholing van leraren, instap- en voortgangstoetsen afnemen, meer aandacht geven aan zwakke leerlingen en extra lessen programmeren. Deze activiteiten en ontwikkelingen laten zien dat de invoering van een rekentoets/-examen richting geeft aan kwaliteitsverbetering van het rekenonderwijs.

Vraag 5

Deelt u de mening dat de invoering van de verplichte rekentoets eerst grondig moet worden voorbereid alvorens deze wordt ingevoerd? Zo ja, hoe beziet u het signaal dat de VO-raad afgeeft door op te merken dat deze voorbereiding nog lang niet afdoende is?

Antwoord 5

Met de wetgeving voor de referentieniveaus in 2010 is bepaald dat een rekentoets onderdeel wordt van het examen in het VO. In december 2012 heb ik, samen met de Minister en mede op verzoek van de VO-raad, twee jaar extra tijd gegeven voor de volledige invoering van het referentieniveau rekenen. Vanaf schooljaar 2015–2016 telt de rekentoets mee voor de slaag-/zakbeslissing. Deze tijd moet door scholen goed worden benut voor volledige inbedding van het rekenen in het onderwijs. Ik ben van mening dat de scholen met de implementatieperiode van bijna zes jaar voldoende tijd hebben om het rekenonderwijs bij te sturen en te optimaliseren. Nog een keer vooruitschuiven van het schooljaar van invoering zal juist een negatief effect hebben op de aandacht voor goed rekenonderwijs en de motivatie van de leerlingen en docenten hiervoor. Scholen in het mbo hebben recent op dit risico gewezen.³ Ik acht het uiteraard onwenselijk wanneer in 2015–2016 zou blijken dat, ondanks de inspanningen van de scholen, grote aantallen jongeren de rekentoets niet zouden halen. Om die reden volg ik samen met de Minister de ontwikkelingen op de voet.

² Dit onderzoek is als bijlage verstuurd bij de voortgangsrapportage taal en rekenen van 19 december 2012, zie Kamerstukken 2012–2013, 31 332, nr. 19.

³ Steunpunt Taal & Rekenen mbo, Over rekenen gesproken – Startrapportage Intensiveringstraject rekenen mbo, januari 2014.

Vraag 6

Deelt u de mening dat de nadruk op toetsen bij rekenzwakke leerlingen een nadelig effect kan hebben op hun motivatie voor (reken-)onderwijs?

Antwoord 6

Deze mening deel ik niet. Juist voor rekenzwakke leerlingen is het van groot belang om een basis aan rekenvaardigheid te ontwikkelen. Scholen kunnen deze leerlingen motiveren door te wijzen op het belang van rekenen bij andere schoolvakken, hun eventuele vervolgopleiding, het uitoefenen van een beroep of het deelnemen in de maatschappij. De toets zelf bevat ook opgaven die leerlingen in het dagelijks leven tegen kunnen komen. Zoals gemeld in de voortgangsrapportage invoering referentieniveaus taal en rekenen 2013, worden voor leerlingen in vmbo-bb en voor leerlingen met dyscalculie speciale maatregelen getroffen.⁴

Vraag 7

Hoe beoordeelt u de zorg van de VO-raad dat leerlingen als gevolg van de verplichte rekentoets er mogelijkwijs niet in slagen om hun diploma te behalen en dus, hoewel zij wel over de intellectuele capaciteiten beschikken, afstromen naar een lager onderwijsniveau?

Antwoord 7

Zie mijn antwoord op vraag 5.

Vraag 8

Kunt u aangeven hoe het overleg tussen het Ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap en de betrokken onderwijskoepel(s) over de rekentoets vorm is gegeven en hoe dit overleg in de toekomst vorm zal krijgen?

Antwoord 8

Er hebben de afgelopen jaren regelmatig overleggen plaatsgevonden met de VO-raad en andere sectororganisaties over dit onderwerp. Dat heeft er bijvoorbeeld toe geleid dat in het Bestuursakkoord met de VO-raad (2012–2015) de ambitie is benoemd dat er gerichte aandacht wordt besteed aan de kernvakken, waar rekenen onderdeel van uitmaakt. De sectororganisaties (naast de VO-raad ook de PO-, MBO- en AOC-raad) zijn ook betrokken bij de ontwikkelingen die in gang worden gezet. Zo vormen zij samen met OCW de stuurgroep voor het onderzoek naar de kenmerken van leerlingen die de referentieniveaus niet halen. Ook hebben de VO- en MBO-raad zitting in de commissie onder voorzitterschap van prof. dr. R.J. Bosker. Specifiek voor het MBO is er een stuurgroep centrale examinering waarin de MBO-raad zitting heeft. Ik ben van plan om de komende jaren de verbetering van het rekenniveau in gezamenlijkheid te blijven stimuleren.

⁴ Kamerstukken 2013–2014, 31 332, nr.21.